

§ 124: Remissvar på SOU 2018:74 Lite mer lika. Översyn av kostnadsutjämningsen för kommuner och landsting

Delges:

Finansdepartementet. Fi.remissvar@regeringskansliet och
fi.ofa.k.remissor@regeringskansliet.se Ange dnr Fi2018/03212/K Gävle Kommun

Dnr 19KS82

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar enligt ordförandens förslag

att ställa sig bakom remissvaret och att sända svaret till Finansdepartementet

att beslutet justeras omedelbart.

Ärendebeskrivning

Finansdepartementet har gett Gävle kommun möjlighet att yttra sig över remissen ”Lika mer Lika. Översyn av kostnadsutjämningsen för kommuner och landsting (SOU 2018:74)”.

Gävle kommun anser att det är positivt att en översyn av kostnadsutjämningsystemet som en helhet har genomförts. Det är viktigt att kostnadsersättningarna i de olika delmodellerna uppdaterats och att variablerna i delmodellerna setts över och nya förslag tagits fram. Kommuner och regioner ansvarar för en stor del av det offentliga åtagandet. Dessa verksamheter ska bedrivas likvärdigt över hela landet, vilket kostnadsutjämningsmodellerna ska bidra till. Med tanke på att systemet omfördelar nära 10 miljarder kronor årligen inom kommunsektorn, anser vi att en mer kontinuerlig uppföljning av systemet och dess effekter är prioriterat. Detta är speciellt viktigt när omfördelningen längre fram kommer att öka kraftigt, främst pga den ökande andelen äldre i samhället.

Gävle kommun instämmer i SKL´s generella kommentar om utredningens uppdrag; ”Kommunerna och regionerna påverkas relativt kraftigt av alla delar: inkomstutjämningsen, kostnadsutjämningsen, strukturbidraget samt regleringsposten varav inkomstutjämningsen är den största posten i systemet. Utredaren har enbart haft i uppdrag att utreda kostnadsutjämningsen, trots att sambandet med strukturbidraget är betydande, genom att strukturbidraget kompenserar för delar som även kostnadsutjämningsen beaktar, exempelvis befolkningsunderlag och tidigare arbetslöshetsnivå. Att enbart utreda en enskild del av utjämningsystemet kan därför vara väsentligt svårare än att granska hela

Justerare	Uppdragsbestyrkande

systemet. ”

Gävle kommun anser att statens förmedling av specialdestinerade statsbidrag vilka avser verksamheter och kostnadsområden som samtidigt utgör del av kostnadsutjämningsystemet i första hand inte bör förmedlas som specialdestinerade statsbidrag, utan som en del av det generella statsbidraget, i andra hand hanteras inom kostnadsutjämningsystemet. Därav borde förekomsten, tänkta effekterna av och metoderna för dessa bidrag varit en del av uppdraget och utredningen. Exempel på statsbidrag som berör samma verksamheter och kostnadsområden som utgör del av kostnadsutjämningsystemet är Förordning (2017:848) om statsbidrag till kommuner och landsting för åtgärder för att motverka och minska segregation och Förordning (2018:49) om statsbidrag för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling.

Utredningens förslag innebär olika grader av förändringar i utjämning för Sveriges kommuner. Då utredningen har utvärderat befintlig modell och lämnat förslag på delvis ny modell är tolkningen rimligen att nuvarande modell inte tillräcklig justerar för strukturella skillnader. Därmed borde ett eventuellt senare beslut om ändringar i kostnadsutjämningsystemet dels fattas skyndsamt och dels omfatta alla förslag från utredaren. Detta då olika kommuninvånare i dagläget i landet utöver kommunens ambitionsnivå, uttryckt som skattesats, belastas för högt eller för lågt genom utjämningen, vilket rimligen påverkar kommunens utförande av välfärdstjänster.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse 2019-05-13 - Remissvar på SOU 2018:74 Lite mer lika. Översyn av kostnadsutjämningen för kommuner och landsting, dnr 19KS82-4
- Presentation Kostnadsutjämningsystemet - Remiss från Finansdepartementet, dnr 19KS82-3

Justerare		Uppdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen

Tjänsteskrivelse - Remissvar på SOU 2018:74 Lite mer lika. Översyn av kostnadsutjämnningen för kommuner och landsting

Förslag till beslut

Gävle kommun tillstyrker utredningens förslag om förändringar i modell och beräkningar. Gävle kommun anser att införandet av utredningens förslag skall ske med kort införandetid, och därmed följande införandebidrag, samt i sin helhet.

Ärendet i korthet

Finansdepartementet har gett Gävle kommun möjlighet att yttra sig över remissen ”Lika mer Lika. Översyn av kostnadsutjämnningen för kommuner och landsting (SOU 2018:74)”.

Gävle kommun anser att det är positivt att en översyn av kostnadsutjämnningssystemet som en helhet har genomförts. Det är viktigt att kostnadsersättningarna i de olika delmodellerna uppdaterats och att variablerna i delmodellerna setts över och nya förslag tagits fram. Kommuner och regioner ansvarar för en stor del av det offentliga åtagandet. Dessa verksamheter ska bedrivas likvärdigt över hela landet, vilket kostnadsutjämningsmodellerna ska bidra till. Med tanke på att systemet omfördelar nära 10 miljarder kronor årligen inom kommunsektorn, anser vi att en mer kontinuerlig uppföljning av systemet och dess effekter är prioriterat. Detta är speciellt viktigt när omfördelningen längre fram kommer att öka kraftigt, främst pga den ökande andelen äldre i samhället.

Gävle kommun instämmer i SKL´s generella kommentar om utredningens uppdrag; ”Kommunerna och regionerna påverkas relativt kraftigt av alla delar: inkomstutjämnningen, kostnadsutjämnningen, strukturbidraget samt regleringsposten varav inkomstutjämnningen är den största posten i systemet. Utredaren har enbart haft i uppdrag att utreda kostnadsutjämnningen, trots att sambandet med strukturbidraget är betydande, genom att strukturbidraget kompenserar för delar som även kostnadsutjämnning beaktar, exempelvis befolkningsunderlag och tidigare arbetslöshetsnivå. Att enbart utreda en enskild del av utjämnningssystemet kan därför vara väsentligt svårare än att granska hela systemet.”

Gävle kommun anser att statens förmedling av specialdestinerade statsbidrag vilka avser verksamheter och kostnadsområden som samtidigt utgör del av kostnadsutjämnningssystemet i första hand inte bör

Kommunstyrelsen

förmedlas som specialdestinerade statsbidrag, utan som en del av det generella statsbidraget, i andra hand hanteras inom kostnadsutjämningsystemet. Därav borde förekomsten, tänkta effekterna av och metoderna för dessa bidrag varit en del av uppdraget och utredningen. Exempel på statsbidrag som berör samma verksamheter och kostnadsområden som utgör del av kostnadsutjämningsystemet är Förordning (2017:848) om statsbidrag till kommuner och landsting för åtgärder för att motverka och minska segregation och Förordning (2018:49) om statsbidrag för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling.

Utredningens förslag innebär olika grader av förändringar i utjämning för Sveriges kommuner. Då utredningen har utvärderat befintlig modell och lämnat förslag på delvis ny modell är tolkningen rimligen att nuvarande modell inte tillräcklig justerar för strukturella skillnader. Därmed borde ett eventuellt senare beslut om ändringar i kostnadsutjämningsystemet dels fattas skyndsamt och dels omfatta alla förslag från utredaren. Detta då olika kommuninvånare i dagsläget i landet utöver kommunens ambitionsnivå, uttryckt som skattesats, belastas för högt eller för lågt genom utjämningen, vilket rimligen påverkar kommunens utförande av välfärdstjänster.

Beslutsunderlag

Lite mera lika. Översyn av kostnadsutjämningen för kommuner och landsting, SOU 2018:74

Beslutet ska skickas till

Finansdepartementet. Fi.remissvar@regeringskansliet och fi.ofa.k.remiss@regeringskansliet.se Ange dnr Fi2018/03212/K Gävle Kommun

Åsa Wiklund Lång
Kommunstyrelsens ordförande